

Oponentský posudek na bakalářskou práci Aleny Kráčmarové: *Barokní legendy a kulty panenských mučednic*, KTF UK 2021, 96 stran, počet znaků 177 720

Studentka si vytkla za úkol sledovat barokní kult *quattuor virgines capitales*, a to především na základě srovnání tří českých legendistických textů ze 17. století. Autorem dvou z nich je Jiří Plachý-Ferus (*Obora panenská*, 1634 a *Zahrada panenská*, 1630), třetí s latinským názvem *Vitae sanctorum* je anonymní překlad starších textů z roku 1696. K detailnímu rozboru jednotlivých legend o sv. Kateřině, Barboře, Markétě a Dorotě se připojuje také porovnání se staročeským pasionálem ze 14. století. V tomto ohledu postupovala autorka srozumitelně a smysluplně a v tom také tkví základ a hlavní přínos její práce.

K ostatním kapitolám mám ovšem zásadní metodické výhrady. Na prvním místě je to špatná práce s prameny. Alena Kráčmarová běžně cituje z druhé ruky, aniž by se vůbec snažila nalézt původní pramen (např. s. 42 a 43). Do bakalářské práce také nepatří dlouhé citace ze sekundární literatury (s. 22, 80-81). Vůbec citování, resp. poznámkový aparát činí autorce značné potíže, např. k dílu Venduly Zajíčkové chybí odkaz (s. 16), Soleiman pour Hashemi je uvedena pod čarou jako Horáková (s. 16 a 87), Martin Svatoš nemá žádný odkaz (s. 16), stejně tak Vít Vlnas na následující stránce. Je zmíněn rukopis BSB Clm 3514 jako nestarší dochovaný, ale už není uvedeno, ze kdy tedy pochází (s. 17). Historické či quasihistorické údaje o mučednících postrádají vysvětlení, např. sv. Kateřina prý dle legend žila 289-307 (s. 23), odkud to autorka ví? Vyškrtnutí panen z římského kalendáře v r. 1969 je jistě zajímavá poznámka, ale opět v bakalářské práci není žádný relevantní odkaz (s. 23 a 37). Že by zrovna Vlastimil Vondruška měl být hlavním informátorem o přenesení těla sv. Kateřina na Sinaj (s. 23), také pochybuji. Olomoucký kalendář z roku 1137 je ve skutečnosti olomoucký kolektář či postaru olomoucké horologium, datované Bystřickým do roku 1142 (s. 24, pozn. 109); kostel sv. Kateřiny na Tetíně z počátku 13. století, uváděný zde mezi prvními v Čechách (ibidem), byl ve skutečnosti až do konce 17. století zasvěcen sv. Ludmile (byť se Kateřina jako spolupatronka objevuje ve 14. století). Pro označení Svatého stolce nepoužíváme před rokem 1929 (lateránské smlouvy) termín Vatikán (s. 25). Latinské termíny *conversio* a *passio* se v českém textu neskloňují (s. 28). Schází také vysvětlení, co je to Stockholmská legenda o sv. Kateřině (s. 28, pozn. 149). Některé věty jsou nesrozumitelné, resp. nelogické, např. *Současné pochybnosti o její (Barbořině) reálné existenci však nebyly zábranou pro rozšíření jejího kultu a obrovskou popularitu, které tato světice dosáhla v pozdním středověku a raném novověku.* (s. 36). Údaj o všekarském kostele sv. Barbory je potřeba podložit odkazem na odbornou literaturu, nikoli jen na internetový turistický portál o hradech (s. 42-43)! V takovémto výčtu by bylo možno pokračovat ještě dlouho a bylo by to únavné.

Nedostatků je tedy mnoho, zejména metodického charakteru. Nicméně analýza tří barokních textů je v pořádku, takže práci lze obhájit. Navrhují hodnocení d o b ř e.

V Poděvousích 19. června 2021

prof. PhDr. Petr Kubín, Ph.D., Th.D.